

Trilogija Životi svetaca

U STAKLENOJ KUĆI

NINO RIČI

Preveo
Nikola Pajvančić

■ Laguna ■

Naslov originala

Nino Ricci
IN A GLASS HOUSE

Copyright © 1993 by Ninno Ricci
Translation Copyright © 2008 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Džen i Geriju Gedesu
i Piteru Deju*

Canada Council
for the Arts

Conseil des Arts
du Canada

This book is published under assistance by The Canada Council
for the Arts and Foreign Affairs Canada.

I mi ćemo izići svi, bez stida, i staćemo. I reći će: „Svinje ste vi! Lika zverskog i znaka njegovog; ali pristupite i vi!“ I prozboriće premudri, prozboriće razumni: „Gospode! Zašto ove primaš?“ I reći će: „Zato ih primam, premudri, zato ih primam, razumni, što nijedan od ovih sam nije smatrao da je dostojan ovoga.“

- Fjodor Dostojevski
Zločin i kazna
 (Prevod Milosav Babović)

*Cristofiru Culumbu, chi facisti?
 La megghiu giuvintù tu rruvinasti.*

Kristifore Kolumbo, šta to učini?
 Uništi nam najbolju našu omladinu.

- Kalabrijska izreka

I
2

G radić Mersi nalazi se na niskom grebenu što gleda na obale jezera Iri; a da vode tog jezera nisu okrenule svoj tok iz Misisipija u Sent Lorens kada je neka prirodna kataklizma otvorila klanac Nijagare, onih nekoliko izdignutih ari na kojima se Mersi pruža možda bi danas bili ostrvo, odsečeno od kopna sa petnaest ili dvadeset kilometara plitkog jezera. Pa ipak, dobar deo zemlje oko Mersija još je bio močvaran, a seoski putevi što su se pružali duž jezera na istočnoj strani varoši, ka Point Čipevi, bili su dignuti na dva-tri metra visokim nasipima; a posle prolećnog otapanja i teških kiša, mogli ste da se vozite tim putevima i doživite čudno, uzbudljivo iskustvo – da vidite kako je jezero na jednoj strani nasipa više od zemlje na drugoj, i kako samo greben nastao ljudskim radom, s bokovima koji se dižu pod uglom od četrdeset pet stepeni, zadržava tone vode da postignu prirodni vodostaj.

Autoput 76 predstavljao je kičmu opštine Sent Meri, kojom je predsedavao Mersi, uprkos blatnjavim zimama i prolećima poznat kao San Parlor*. Stizao je sa severa, prosecao kroz varoš, ukrštao se s Putem broj 3, starim Talbotovim drumom

* *Sun Parlour* – enlg. Sunčani salon (prim. prev.)

i obrazovao četiri ugla varoši, pre nego što je napokon izlazio na jezero, gde je štrčao nekoliko stotina metara u vodu na Mersijskom doku. Prilazni putevi odvajali su se s Autoputa 76 geometrijski precizno, kao da je neki div prosto uzeo veliku olovku i lenjir i izdelio divljinu u urednu mrežu. U Italiji su putevi vijugali u ritmu zemlje, kao da su njen sastavni deo, ali ovde kao da je bitka protiv prirode bila žešća, ulog veći, potreba da se ovlada snažnija. Samo su dva puta narušavala taj obrazac – stari Talbotov drum, koji je krivudao između imanja, ponekad iz daljine prateći krivu obalu jezera, ponekad naglo skrećući na sever ili jug bez nekog očiglednog razloga, sledeći zaboravljene namere svojih davnih graditelja, i obalski Put broj 13, koji je sa zapada spajao niz jezerskih naselja pre nego što se spuštao na rt i naglo završavao kod ulaza u Nacionalni park Point Čipeva.

Prvi Italijani u Mersiju, koji su stigli još pre rata, kupili su imanja na jezeru, uz deo puta poznat pod imenom Siklif, zato što je tu obala bila visoka dvadesetak metara. Drugi Italijani naselili su se oko njih, kao oko jezgra, blizu obale ili severno, gde se Talbotov drum, na izlasku iz varoši, penje uz liticu. Ali moj otac je farmu kupio dalje na severoistok, na trećem prilazu. Mi smo tada bili jedini Italijani koji su živeli istočno od Puta 76, sve dok Masači, nekih godinu dana kasnije, nije kupio farmu između 12. i 13. prilaza; i mada smo bili na svega nekih šest-sedam kilometara od varoši i iako smo s naše njive videli oronuli zid fabrike konzervi *San Parlor*, s reklamom za cigarete „kaporal“, rumene cigle i bele daske zabatâ kuća na rubu varoši, toranj crkve svetog Mihajla, ipak je farma delovala zabačena i zaboravljena, kao da je odsečena od sveta. Bilo je čudno videti toliko raštrkanih kuća, svaka odvojena i usamljena, kao da su se neprijateljski povukle u svoje malo kraljevstvo; a u tom ravnom pejzažu, u kome nema nijedne tačke s koje se svet može obuhvatiti jednim pogledom, niste imali osećaj gde šta stoji u odnosu na drugo, već samo za beskonačno, nasumično ponavljanje, širinu koja vas pritiska, koja potiskuje svet. Kada su

nam gosti dolazili tokom mojih prvih nedelja na farmi, mojoj mutnoj sedmogodišnjoj mašti činilo se da nisu mogli da nam dođu nečim tako jednostavnim kao što je put, već da su premostili čudan bezdan, širok i jednoličan kao more.

Te prve nedelje u Mersiju bile su kao putovanje kroz maglu – predmeti bi se pojavljivali kao utvare, kratko zatreperili u žiži, pa bleđeli. Isto i ljudi: čudna, nekako poznata lica *paesana* koji su dolazili da nas posete, mračna i uzdržana kao na sahrani; moj otac. Kada je došao po mene u Halifaks, posle plovidbe, i kasnije dok smo se gledali na dugačkom putu vozom, s bebom koja je ležala malo dalje u nosiljci kao paket koji valja isporučiti, posle pet godina odsustva iz mog života, delovao mi je kao neko ko nema baš nikakve veze sa mnom, ko je van mene, tuđin o kome moram da razmišljam, u čijoj sam blizini nespretn, samo zato što sedim pored njega. Međutim, sve se više činilo da neka senka koja ga okružuje polako okružuje i mene, da on nije samo pored mene već nekako i u meni, tako da više nisam video pravu prirodu stvari, sve je prekrivala ta senka.

Ponekad, tih prvih nekoliko nedelja, iznenada bih se probudio usred noći i na tren, u tami, osetio bih se krajnje izgnubljeno kao da nikada nisam ni znao šta je svet, šta su krevet ili stolica. Um kao da mi je u tom trenutku bio savršen odraz tame u sobi oko mene, kao da nije sadržao nikakve misli, nikakvu prošlost, već samo iznenadnu stravu i užas; i tek kada bih uspeo da u glavi povežem malu priču, brod, voz, tek kada bih napokon dospao do kreveta u kome sam ležao, tek bi se tada soba koliko-toliko izoštrila, i strava bi minula. Tada sam mislio kako je mrak u koji padam takvih noći sigurno nalik na smrt, da sam sanjao da sam mrtav, zato što sam ponekad, kasnije, mogao da se setim slike samog sebe kako sklapam oči i tonem u san taman kao more; mada me nikada nije plašio trenutak kada sklapam oči već trenutak kada ih otvaram, kada ponovo izranjam u sve čudno i novo i zaboravljeno, kao u nagli užas rađanja, ili uskrснуća.